

Sygn. akt I CNP 48/22

POSTANOWIENIE

Dnia 23 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bosek

w sprawie z powództwa A. M., I. M. i K. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń spółce akcyjnej w W.
o zadośćuczynienie, odszkodowanie, rentę i ustalenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 23 listopada 2022 r.,
na skutek skargi A. M. i K. M.
o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 23 marca 2021 r., sygn. akt I ACa 633/20

- 1. odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania;**
- 2. oddala wniosek pozwanego o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania skargowego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 23 marca 2021 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 5 października 2020 r. o tyle tylko, że w punkcie pierwszym oddalił powództwo o odsetki ustawowe od kwoty 30 000 zł od 18 listopada 2009 r. do 3 marca 2011 r.; w punkcie czwartym w ten sposób, że oddalił powództwo o odsetki ustawowe od kwoty 140 000 zł od 24 lutego 2010 r. do 3 marca 2011 r.; w punkcie szóstym a) w ten sposób, że oddalił powództwo o rentę za okres od 1 stycznia 2011 r. do 3 marca 2011 r. wraz z zasądzonymi za ten czas odsetkami ustawowymi; w punkcie siódmym w ten sposób, że zasądził od Zakładu Ubezpieczeń spółki akcyjnej w W. na rzecz I. M. tytułem zadośćuczynienia

kwotę 15 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 30 lipca 2013 r. do dnia zapłaty oraz na rzecz K. M. dodatkowo tytułem zadośćuczynienia kwotę 65 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 12 października 2020 r. do dnia zapłaty; w punkcie dziewiątym w ten sposób, że wartość „51,78 %” zastąpił wartością „64 %” (pkt I); oddalił apelację pozwanego w pozostałym zakresie (pkt II); oddalił apelację powodów w pozostały zakresie (pkt III) oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania odwoławczego (pkt IV).

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie zaskarżyli powodowie A. M. i K. M. skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, zarzucając mu naruszenie art. 373 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy ma charakter prejudykatu umożliwiającego dochodzenie od Skarbu Państwa roszczeń odszkodowawczych za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej (art. 417¹ § 2 k.c.).

Wstępna ocena skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia polega na weryfikacji, której celem jest wyeliminowanie tych skarg, które są oczywiście bezzasadne (art. 424⁹ k.p.c.).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że wyrokiem niezgodnym z prawem – w rozumieniu art. 424¹ § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 417¹ § 2 k.c. – jest orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa (por. m.in. wyroki SN z: 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06; 31 stycznia 2008 r., II CNP 178/07; 4 czerwca 2014 r., II CNP 3/14).

Niezgodność z prawem rodząca odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa może wynikać zarówno z naruszenia prawa materialnego, jak i przepisów postępowania, z tym zastrzeżeniem, że nie mogą być to zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (por. postanowienie SN z 7 czerwca 2005 r., III BPO 2/05). W obu przypadkach naruszenie powinno mieć charakter

elementarny, oczywisty, rażący, kwalifikowany i krzywdzący stronę postępowania (por. wyrok TK z 27 września 2012 r., SK 4/11; wyroki SN z: 4 czerwca 2014 r., II CNP 3/14; 25 maja 2016 r., II BU 7/15; 1 grudnia 2017 r., I CNP 7/17; 28 lutego 2018 r., II CNP 21/17). Z samej definicji rażącego naruszenia prawa wynika, że chodzi tu o kwalifikowane naruszenie norm prawnych rekonstruowanych z przepisów, które nie mogą być w różny sposób interpretowane, a naruszenie to jest oczywiste dla każdego, bez pogłębionej analizy i znajomości prawa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 czerwca 2022 r., I NSNc 309/21).

Celem skargi na bezprawie judykacyjne jest wykazanie, że zaskarżone orzeczenie jest niezgodne z prawem i że wynikła z niego szkoda. Nawet więc poważne naruszenie prawa procesowego nie musi prowadzić do niezgodności wyroku z prawem w rozumieniu art. 417¹ § 2 k.c., jeżeli nie doszło do naruszeń norm prawa materialnego (por. postanowienie SN z 30 sierpnia 2018 r., I BP 5/17). Kluczowe jest, aby obie przesłanki były spełnione łącznie. Samo wykazanie niezgodności orzeczenia z prawem jest niewystarczające, konieczne jest bowiem zawsze wystąpienie skutku w postaci wyrządzenia stronie szkody.

Odnosząc powyższe do niniejszej sprawy, za bezsporne trzeba uznać uchybienie Sądu Apelacyjnego. Nie mogło jednak ująć uwadze Sądu Najwyższego, że Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanego niemalże w całości. Jak wynika z treści uzasadnienia, zarzuty dotyczącego tego, że Sąd Okręgowy nie wziął pod uwagę prawidłowo podniesionego zarzutu przedawnienia były trafne. Powodom nie należały się odsetki dalsze niż 3 lata przed wniesieniem powództwa, a K. M. renta za dwa pierwsze miesiące 2011 roku. Z uwagi na to, że odsetki i renta są świadczeniami okresowymi i przedawniają się w terminie 3-letnim należało w tym zakresie oddalić powództwo.

Natomiast twierdzenia skarżących, że w interesie powoda pozostaje wyeliminowanie z obrotu prawnego niezgodnego z prawem rozstrzygnięcia, w celu uniemożliwienia pozwanemu kierowania wobec powoda ewentualnych roszczeń z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia i żądania zwrotu spełnionego świadczenia, mają charakter hipotetyczny. Strona powodowa w postępowaniu apelacyjnym nie

uzyskała właściwej ochrony prawnej, co jednak nie spowodowało powstania uszczerbku majątkowego.

Nie można więc uznać, że wyrok Sądu Apelacyjnego rażąco i w oczywisty sposób narusza prawo. Skarżący zupełnie nie dostrzegają, że skutkiem wykazania naruszenia przepisu prawa procesowego nie jest, a na pewno nie musi być w każdym przypadku uwzględnienie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Oceniając stopień wadliwości orzeczenia Sąd Najwyższy uwzględnił nie tylko sam fakt naruszenia przepisów postępowania przez Sąd II instancji, ale także całokształt okoliczności sprawy, w tym związek pomiędzy stopniem wadliwości samego rozstrzygnięcia a potencjalną szkodą.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 424⁹ k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Sąd Najwyższy nie uwzględnił wniosku pozwanego o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania skargowego, ponieważ odpowiedź na skargę sprowadzała się do stwierdzenia, że skarga podlega odrzuceniu z uwagi na niewyczerpanie przez skarżących środka zaskarżenia w postaci skargi nadzwyczajnej. Pozwany nie dostrzegł, że w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 15 października 2020 r., III PZP 4/20 – zasada prawna – wyjaśniono, że strona nie ma obowiązku skorzystania ze skargi nadzwyczajnej przed wniesieniem skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku.

[as

at]